

Hamarberg: Novinari ograničeni u radu i slobodnom izražavanju

BEOGRAD, 16. juna 2011. (Beta) - Novinari u Evropi se suočavaju sa mnogim problemima koji ograničavaju njihovu mogućnost da rade i izražavaju se slobodno - od pretnji koje trpe, pa čak i ubistava, do zavisnosti od finansijera medija, ocenio je komesar Saveta Evrope za ljudska prava, Tomas Hamarberg.

"U Srbiji, kao i u nekim drugim evropskim zemljama, novinarima trebaju telohranitelji... Novinarima se preti, neki su ubijeni, a počinioci uglavnom nisu privedeni pravdi, a ta nekažnjivost šalje lošu poruku i novinarima i društvu", ukazao je Hamarberg drugog dana skupštine Evropske federacije novinara (EFJ) u hotelu "M" u Beogradu.

Glavni i odgovorni urednik B92 Veran Matić naveo je da je on jedan od novinara koji su pod 24-časovnom policijskom zaštitom, i da je upravo juče dobio "pismo s pretnjom da će biti likvidiran".

Hamarberg je, govoreći na posebnoj debati o slobodi štampe u Evropi i načinu da se uspostave fundamentalna prava, ocenio da postoji i ogroman pritisak na istraživačko novinarstvo, koje je u padu, zbog ekonomskih zahteva tržišta.

"Velike firme kupuju medijske kuće i kanale za emitovanje, ali ne poštuju uvek medijsku etiku", istakao je komesar za ljudska prava.

On je dodao da svi pomenuti problemi ukazuju na potrebu da se ponovo sagleda sistem samoregulacije koji, po njegovim rečima, "ne funkcioniše dobro".

"Neki mediji ne prihvataju te principe, naročito komercijalni. Samoregulacija je način da se izbegne intervencija države kada je reč o osnovnim pravima novinara", poručio je Hamarberg.

Ukazujući da su mediji neophodni kao kontrolori društva i arena za socijalni dijalog, Hamarberg je istakao: "Sada nam je više nego ikada potreban javni servis, ali treba se čuvati da se on ne pretvori u državnu propagandu".

Članica Evropskog parlamenta Tana Fajon rekla je da vlade treba da izbegavaju zakone koji bi uticali na sadržaj tekstova i izveštaja novinara.

Izrazivši zabrinutost zbog medijske situacije u regionu, koja je po njenim rečima "više u padu nego u porastu", Fajon je kao poseban problem navela činjenicu da u većini slučajeva još nije regulisano vlasništvo medija.

Ona je ukazala da mediji sve više postaju zavisni od finansijera, koji su zbog "ekonomskih zahteva tržišta" neophodni za njihov opstanak, što utiče na pad istraživačkog novinarstva.

"Mediji treba da budu nezavisniji od investitora, jer gube kvalitet kada je reč o objektivnom izveštavanju", navela je Fajon.

Ona je, medjutim, upozorila i da sami novinari treba da poštuju profesionalnu etiku, štite izvore i trude se da izbegavaju proizvoljne i neproverene kvalifikacije.

Fajon je kao primer navela debatu koja se trenutno vodi u njoj zemlji - Sloveniji o ispravnosti postupka jednog od novinara koji je prošle nedelje bio na neformalnom razgovoru kod premijera, nakon čega je ceo susret objavio na sajtu Jutjub (YouTube).

Generalni sekretar Medijske organizacije za jugoistočnu Evropu (SEEMO) Oliver Vujović podsetio je da je u prošloj godini, prema evidenciji te organizacije, direktne pretnje primilo 400 novinara u 20 zemalja, a 2.000 njih indirektne.

On je pozvao medije na veću solidarnost kada su novinari izloženi pretnjama, ukazujući da lokalni mediji najčešće ne pišu o tim slučajevima, već se pre za njih sazna iz inostranstva.

Vujović je ukazao i na dalje prisutno pitanje kriminalizacije novinara, koji mogu da završe u zatvoru zbog izveštavanja.

Navodeći da su često novinari jedini koji nešto preduzimaju u borbi protiv korupcije, Vujović je posebno ukazao na ugroženost novinara u manjim mestima.

Skupština EFJ završava se sutra porukama o budućnosti te organizacije, kao i Medjunarodne federacije novinara (IFJ) i razmatranjem predloženih inicijativa za poboljšanje položaja novinara i medijskog okruženja uopšte.